

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-415-3-12>

**KEY CHARACTERISTICS OF MOTIVES AND INTERESTS
OF PUPILS OF SENIOR CLASSES THAT INFLUENCE
THE MOTIVATION TO ENGAGE IN PHYSICAL CULTURE**

**КЛЮЧОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МОТИВІВ ТА ІНТЕРЕСІВ
УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ
НА МОТИВАЦІЮ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ**

Diedukh M. O.

*Doctor of Philosophy,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Theory and Methodology
of Physical Education
National University of Physical
Education and Sports of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Дсдух М. О.

*доктор філософії, доцент,
доцент кафедри теорії і методики
фізичного виховання
Національний університет фізичного
виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

Brychuk M. S.

*Candidate of Geographical Sciences,
Associate Professor, Associate
Professor at The Department of Theory
and Methodology of Physical Education
National University of Physical
Education and Sports of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Бричук М. С.

*кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики
фізичного виховання
Національний університет фізичного
виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

Holodova O. S.

*Candidate of Sciences in Physical
Education and Sports, Associate
Professor, Associate Professor
at The Department of Theory
and Methodology of Physical Education
National University of Physical
Education and Sports of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Холодова О. С.

*кандидат наук з фізичного виховання
і спорту, доцент, доцент кафедри
теорії і методики фізичного
виховання
Національний університет фізичного
виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

Авторами, які працюють в області фізичної культури, давно та докладно розглядається питання ставлення учнів закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) до уроків фізичної культури, про те, що їх спонукає чи відштовхує від занять фізичною культурою [1, с. 19].

Процес фізичного виховання у ЗЗСО проводиться за програмою з фізичної культури [2, с. 2; 5, с. 29], основна мета цієї програми

полягає у формуванні в учнів стійкої мотивації до збереження здоров'я, дотримання здорового способу життя, зміцнення та покращення фізичного розвитку, фізичної підготовленості, гармонійного розвитку особистості, використовуючи засоби фізичного виховання в організації уроків.

Метою статті є визначити мотиви та інтереси учнів старших класів, які впливають на мотивацію до занять фізичною культурою.

Для досягнення мети нами були використані наступні **методи дослідження**: аналіз спеціальної літератури з проблеми дослідження; анкетування; методи математичної статистики.

Дослідження проводилося на базі спеціалізованої школи № 17 міста Києва, у досліді взяли участь 48 учнів 10–11 класів.

На першому місці у кожного свідомого суспільства стоїть належне здоров'я підростаючого покоління, в якому зацікавлені і батьки, і вчителі. Але статистика захворюваності свідчить, що все ж є доволі великий відсоток тих дітей, які мають захворювання різних систем організму. На профілактику захворюваності та дотримання здорового способу життя зорієнтовані заняття фізичними вправами.

Важливими є саме бажання, захоплення, мотиви, інтереси, переконання особистості, яка займається фізичною культурою. Цілеспрямовані заняття будь-якою діяльністю передбачають наявність у особистості мотивів, тобто внутрішніх сил, які спонукають до цієї діяльності та спрямовані на задоволення потреби [3, с. 20; 4, с. 199].

До діяльності особистість спонукають не один, а декілька взаємопов'язаних мотивів, сукупність яких називають мотивацією [4, с. 200; 5, с. 31].

Саме за рівнем мотивації, по тому, чи носять мотиви суспільний або особистісний характер, і оцінюють діяльність особистості.

Нами було проведено дослідження та порівняно мотиви та інтереси учнів старших класів, які впливають на заняття фізичною культурою.

В першу чергу ми з'ясували, які мотиви керують учнями до відвідування занять з фізичного виховання, результати респондентів представлені на рисунку 1.

Результати свідчать, що головний мотив – це цікаво на заняттях 75 %, також велику роль відіграє емоційне розвантаження, адже учні відзначають мотив «відволіктися від навчання» 50%, мотив «отримати консультацію для самостійних занять» 45 % та «підвищити свою ФП» 40 %. Найменше увагу учні приділяють мотиву «отримати оцінку» 15 %.

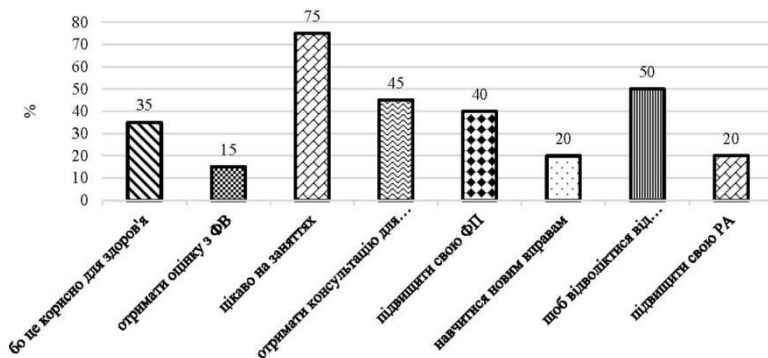

Рис. 1. Мотиви до відвідування уроків фізичної культури, які керують учнями старших класів

Заняття фізичною культурою проводяться вчителями під впливом певних стимулів та спонукань, що виступають як рушійна сила навчальної діяльності учнів ЗЗСО. Такими спонукальними потребами можна вважати інтереси, ідеали та цінності учнів. В результаті ця сукупність спонукань утворюють мотиваційну сферу навчальної діяльності. Тому при проведенні уроків з фізичного виховання та аналізі мотивів, які стимулюють до занять одним з ключових є особистість вчителя, який своїм прикладом заохочує до дотримання здорового способу життя та регулярним заняттям фізичними вправами.

Проведений аналіз наукових джерел з обраної тематики дає можливість зробити висновки, що існують проблеми пов'язані із формуванням позитивної мотивації учнів до занять фізичною культурою. Ми з'ясували, що мотив – це безпосередній збудник поведінки особистості, причина, яка штовхає її до дій. Мотиви виникають під дією потреб, а потреби – це те, що необхідно особистості для її нормального функціонування. Однією із головних потреб є потреба у руховій активності, виконанні фізичних вправ.

В ході дослідження було з'ясовано, що основними мотивами, які спонукають учнів старших класів до відвідування уроків фізичної культури. Важливо зазначити, що найменшу роль у мотивації учнів відіграє мотив «отримати оцінку». Це свідчить про те, що для учнів значно важливішим є сам процес заняття фізичною культурою, а не отримання за нього високих балів. Також було з'ясовано, що особистість вчителя фізичної культури відіграє ключову роль у мотивації учнів до занять. Вчителю, який сам веде здоровий спосіб життя та регулярно займається спортом, значно легше заохотити учнів до наслідування його прикладу. Вчителям фізичної культури варто

використовувати різноманітні методи та прийоми, щоб зробити уроки цікавими та захоплюючими для учнів, важливо створити на уроках атмосферу емоційного розвантаження та позитиву. Також доречно надавати учням кваліфіковані консультації щодо самостійних занять фізичними вправами. Необхідно більше уваги приділяти формуванню у школярів цінностей здорового способу життя. Виконання цих рекомендацій допоможе підвищити мотивацію учнів до занять фізичною культурою та сприяти їх всебічному розвитку.

Перспективи подальших досліджень направлені на розробку рекомендацій для вчителів фізичної культури, які сприятимуть до збільшення мотивації до занять та нестимуть просвітницький характер з даної галузі.

Література:

1. Безверхня Г., Діхтяренко В. Вплив ціннісних орієнтацій на відношення до фізичного виховання студенток педагогічного вищого навчального закладу. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2011;1:17–21.
2. Бербенець О. С., Семененко В. П., Ткачук С. В. Формування відношення учнів 6–7 класів до предмету «Фізична культура» в закладах середньої освіти. *Молодий вчений*. 4.3. 2018. 1–4.
3. Давидова Т. М. Формування культури здорового способу життя школярів як одна з ключових проблем сучасного загальноосвітнього навчального закладу. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2015. 10. 18–23.
4. Дєдх М. О. Інтереси і мотиви до занять спортом в учнівської молоді в гендерному аспекті. *Молодь та олімпійський рух* : збірник тез доповідей XIII Міжнар. конф. молодих вчених; 2020 Трав. 16; Київ. Київ : НУФВСУ, 2020. С. 198–200.
5. Круцевич Т. Ю., Імас Є. В., Марченко О. Ю. Гендерні відмінності ієрархічної структури ціннісних орієнтацій школярів різних вікових груп. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2018;3(43):26–35.